

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1955

АВГУСТ

6

СУББОТА

№ 157 (3351)

Өртгө 20 коп.

ССРЭ-нің Дээди Советинин үшкү сессиясы (1 арман).

Мал чөминин бөлөткөлини дүргөн темпилиг чорудар (1 арман).

Д. Михайлов. — Политик-массалык ажылды улам бедик дөңгөлө (2 арман).

И. Кундан. — Колхозчуларын кызыккан күн-ажымдын түндөли (2 арман).

М. Гореев. — Дүжүт ажаап алышымын-

нынга чүгө бөлөткөмөйүн турарым (2 арман).

Д. Иванов. — Бүтү-эвилелдин көдө ажил-агый делеткелинде Тыва область (2 арман).

Д. Сиорон-оол. — Чөөн-Хемчиктин колхозтарында сүт саап алышыктын (3 арман).

М. Чамбал-оол. — Малдын уксаазын сайырдыр (3 арман).

Н. Лопсан. — Хей сүттү саап алыры дөш демиселди күшөлдүр (3 арман).

БОЙДУС-ЭРТЕМ ТЕМАЗЫНГА БЕСЕДА: В. Богоров. — Далайлар болган бесеннар төөгүздөн (3-4 арманнар).

Аныктарын болган студенттерин V Бүтү-делегей фестивалында (4 арман).

Совет-корей найырадын айы (4 арман).

Хиросимага болган өлүм каталтавас ужурут! (4 арман).

Дүжүттү чогуур үезинде, чидириг чокка ажаап алыр

Тараа дүжүттү ажаап алышыктын бистиң областың Улуг-Хем, Чаа-Хөл районнарының колхозтарында эгелөө. Бедик дүжүт дөш демиселдин эң-не харымысалымы үези—дүжүт ажаалгазын түдүк алышты кыш конуштардан-на областың бүтү районнарында калбарар.

Бүгүлө колхозтарга болган совхозтарга дүжүт ажаап алышыктын кыска хуусааларын иштинде чорудары чидириглерин ишээр болган тарааның херек мырында чыылдыларын дыма көвүдөргү арганы бээр деп СЭКП ТК-ның январь Пленумунун доктаалында айткан. Бо сорулган чидишкенин боттаандырында МТС-терде, совхозтарда болган колхозтарда тараа ажаар машиналарын ойшаанда септеп, белеткелерин болган бедик бодурукчулук ажылдарын, МТС-тер, совхозтар ажаалгазынын база колхозчуларын күн-ажымды бек дөңгөлө организаастарын хандырар ужурут.

Шагаан-Арыг, Чаа-Хөл, Сүт-Хөл, Бай-Тайга МТС-тери дүжүт ажаалгазын эртең чыгдаран эки белеткелген. Чаа-Хөл, Сүт-Хөл МТС-теринин комбайнлары, тараа ажаалгазын карер өскө-даа машиналарын бүрүчү-биле септеген. Ол МТС-тер бо чылын септелгенин шынарын белеткен.

Барын-Хемчик районунда «Барык» совхоз чаа дүжүт ажаалгазын хынамчалык белеткен, мында комбайннар, тараа арыгаар машиналар септеген. 300 тонна ишкер тараа сказын, бир септиг шап кылдыган.

Дүжүт ажаалгазын областың элөөн хей колхозтары база-ла ажил-агыйи белеткенерин, Барын-Хемчик районун «Большевик», Таңды районун Ленин атыг колхозтары айт-биле тараа кезер, тараа арыгаар машиналарын септегенди дөскөн, шапнарын, тараа уурап складтары белеткен. Улуг-Хем районун Ленин атыг көдө ажил-агый артелинин Бай-Дог, Хайракан шадеринде баштайгы чаштыган тараалар бышкан. Дүжүттү чидириг чокка ажаап алыр дөш тараа ажаалгазын өскө белеткен болган тараа ажаалгазын организаастыг кирген. Бышкан тарааны Шагаан-Арыг МТС-тин 5 комбайннарын бөдүктөп ажаалдаар арга-биле ажаап турар. Колхозтун хову туралында таарымчалык байдалдар тургустунда, бригаданың ажаалгазынын ийи бажынын тутташ белеткен, нигитанди чөмөнчөлөгөн организаастаан, хову туралында агитаторлар ажаалды турар.

Бистин областың ажил-ишчилери СЭКП ТК-ның июль Пленумунун шийтирлерин танышкан, он угул күзүл-биле хүлээп албышан, ол доктааларын амчылдыр кырынга чидишкенин боттаандырар дөш социалисттик бедик хүлээлгелерин ап, күженишкенин ажилда турарар. Дүжүт ажаап алышыктын кыска хуусаала чидириг чокка боттаандырар дөш ажил нормаларын комбайн бүрүчү азыр күсседиринин хүлээлгезин Бай-Тайга, Сүт-Хөл, Шагаан-Арыг МТС-теринин механизаторлары ол доктаалды данышкан алганар.

Оң-биле чергелештир дүжүт ажаап алышыктын ажилын областың элөөн хей районнарынын партия, совет организаастарынын, чамдык МТС-теринин совхозтарынын, колхозтарынын удурутчулары амчылга чедир чугулага көрбөй, бо чүгүлө ажаалды ала-чаягаардашкын-биле эрттер деп бодоп турарының фастылары барын бүрүчү шап херек. Ажаап алышыктын кол машиналарын—комбайнларын септегенде күзүл 31-ге чедир Тес-Хем МТС-ин чыла 46,1 хуу, Кызыл МТС-ин—чүгө 53,8 хуу, Чадаан МТС-ин чүгө—54,5 хуу күстөгөн. Областың колхозтарынын хей бери дүжүт ажаап алышыктын багай белеткен. Тараа ажаалгазын култура туралы:

Чаа дүжүттүн тараалары

КВЕ-ЧЫГАА. (Телефон-биле). Улуг-Хем районда Ленин атыг көдө ажил-агый артелинин хову туралында күн-ажыл улам-на калбарып турар. Шагаан-Арыг машина-трактор станциязынын чоруду берген 5 комбайнар колхозтун шөлдөрүндө сөксөөл чок хөдөлүп турар, ажаалды баштайгы беш хүнеринин иштинде чаштыс-даа үредилешин болбаан.

Август 5-ке чедир 120 гектар кызыл

Белоруссияда дүжүт ажаап алышыктын

МНСК. Күзүн чамык тараан тараа култураларынын баштайгы он-он муң гектарын Беларусиянын колхозчуларында Белоруссиянын колхозчуларынын дөш алышып турар. Тараа шөлдөрүнчө комбайнар уулушкан. Тараа ажаалгазынын баштайгы хүнеринден эгелөөн күрүгет тараа дүжүттү ажаап алышып турар. Областың колхозтары баштайгы муңмуң пуд тарааны белеткелер пунктуларында апарып дүжаалганар.

САРАНСК. Мордванянын колхозтары сипен кемилешин, ажаалгазын планна доосканар. Эртең чыл-биле дөңгөлө бо чылын бүдүн чартык катан хей сипенни белеткөөн. (СЭТА).

ларын, тараа хүлээп алыр шапнарын, складтары Тес-Хем, Кызыл, Сүт-Хөл болган өскө-даа элөөн хей районнарын колхозтары бо хүнге чедир белеткөөн. Дүжүт ажаап алышыктын ажил планы болган комбайнларын маршрут планы чамдык МТС-терде болган колхозтарда кылдырмаан.

Дүжүт ажаалгазы болза, үезин эрттирип болбас чугула кампайын ажил дөңгөлөп уттуу болбас.

СЭКП райкомнары, райтүскөмнар, МТС-тер, совхозтар директорлары болган колхозтарын баштаар чөлдөрү база совхозтарда, МТС-терде партия аге организаастары дүжүт ажаалгазын белеткелди эң-не кыска хуусаала, бедик дөңгөлө доозарынын, ажаап алышыктын ажилын организаастыг эрттиреринин бүтү хөдөргө алыр хүлээлгезин. Тараа ажаалгазынын ажилдарына таарымчалык байдаларын; хову туралынын үдөргө белеткелерин, нигитанди чөмөнчөлөгөн, көрө сазынын, тараа ажаалгазын, көчөрт көртүзүн организаастарын хандырар херек.

Комбайнларын бодурукчулугун бедиктеп кырып, ажаап алышыктын хуусаазы кызырарын чедип ал ындавас. Чамдык МТС-теринин удурутчулары эртең чыгдары комбайн бүрүчүлүгүн ажаалда шөлдү көвүдирер дөш-дө дүжүт ажаалгазын хуусаазын узамдыктырып, бүрүгет-даа, колхозтарга-даа улуг когарды чедирип турган. Бо чылын мындык чөмөнчөлөгөн бодурук херек, баштайгы башка тарааларын өскөдөн мавайин араал ажаарын, комбайнларын бөдүктөп база шап графини-биле ажаалгазын организаастар херек. Комбайнларын үредилешин таварып, кызыр, чазар материалдар болган сүг чөгүндан, база тараа сөөртүр ажилер, тергелер чөгүндан ажаап чок турар чорун уууттаары бирги чергенин сорулгазы. Колхозтар баштаар чөлдөрү комбайнларын сөксөөл чөк ажаалгазын бүтү хөдөргө-биле дуулашышкан, тарааны айт машиналары-биле, хол-биле чыларын база организаастар хүлээлгезин.

Тарааны ажаалгазын организаастыг чорутушкан, күрүгет тараа дүжаалгазын бедик темага боттаандырарын чедип алыр. Тараа белеткеленин органы бо тараа-биле шийтирер хөмчөгүн алыр ужурут.

Көдөргөн ажил-ишчилеринин патриоттук келдүрүшкүгүн бедик дөңгөлө башкаарын, политиктиг болган организаастык ажаалды чидишкенин чорударынын талаа-биле партиянын шыгалтыгын, хей хөмчөлөгөн аргаларын ажилдарын, эң дөңгө организаастарын, агитаторларын комбайн агрегаттарыныч, шапнараже транспорт бригадаларынын чорударын, көсүк агитацияны, хана солунчарын, агитхуудустарын доктаамал үндүрерин көдөргөн, партия организаастарын чедип алыр ужурут.

Амгы үедө партия организаастарынын совет болган ажил-агый органынын, колхозтарынын, МТС-теринин болган совхозтарынын эң чугула сорулгазы болза, дүжүттү ой-шанда чидириг чокка ажаап алыр, көдө ажил-агый продуктуларын белеткелеринин болган сапып алышынын планын хуусаа бетинде күсседир, үредин фондузун долдуур уруп алыры, малды чөмөр-биле четчир кылдыр хандырары, колхозтарынын нигит ажил-агыйын быжылаарына чаа-чаа чидишкенин чедип алыр болган ажаа үндөйлөш күн-хүнүнгө ажаа болган натуралыг төлөврин база колхозчуларын мөзмөлөөл чөмөргө байдалын бедидир болуу деп СЭКП ТК-ның июль Пленумунун доктаалында айткан. Партиянын бо айтышканын областың ажил-ишчилери артырын-биле күсседир хүлээлгезин.

байдуштун байдык кааң аяк болганы-биле чергелештир тараалар дүргөн быжып турар. Тараа шөлдөрүнчө комбайнар уулушкан. Тараа ажаалгазынын баштайгы хүнеринден эгелөөн күрүгет тараа дүжүттү ажаап алышып турар. Областың колхозтары баштайгы муңмуң пуд тарааны белеткелер пунктуларында апарып дүжаалганар.

ССРЭ-нин Дээди Советинин үшкү сессиязы

ССРЭ-нің Дээди Советинин дөрткү чымдалынын үшкү сессиязы болупчу август 5-те Кремлдин Улуг Ордуунда эгелөөн.

Дөрт күрүгелеринин чаакар Баштынарнын июль 18-тен эгелөөн 23-ке чедир Женевага болуп эртең Чөвүлөт хуралынын түндөлдөрүн дугайында Совет чаакар төлөөлөрүн илеткелди дынап болган чугулаажып көөрү-биле ССРЭ-нің Дээди Советинин депутаттары мында чымысаны ол.

Сессиянын ажаалгазынын хей санын аалчылар—ажымчылнар болган албан-аалчылар, култура болган артем ажилдачылары, Совет Армиянын дайымчылары, хей-нигити ажилдачылары олурган.

Локаларда—дипломаттыг корпустун келгилерин, совет болган даштыкы парламент төлөөлөкчилери.

Хүндүкүнүн 3 шап. Президиум студия олуттары Эвилелдин Советинин Даргазы А. П. Волков, Националдар Советинин Даргазы В. Т. Ладин, Эвилелдин Советинин Даргазынын ораакчылары Н. Т. Кальченко, А. А. Лебелю, В. П. Мжаванадзе, З. С. Омарова, Националдар Советинин Даргазынын ораакчылары Н. Е. Анхимова, П. Т. Комаров, М. М. Султанова, П. Г. Тычина элөп алганар.

Локаларда—ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун келгилерин, министрлер, Югославиянын парламент төлөөлөрүн келгилеринин база локаларда олуттарга олурган.

Штер Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Наганович, А. И. Кириченко, Г. М. Маленков, А. И. Миноян, В. М. Молотов, М. Г. Перухин, М. А. Суслон, Н. С. Хру-

шев, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов, Д. Т. Шепилов көстүп келгилер депутаттар болган аалчылар бут кырынга тура байыр чедирин, динимитиг үр адын чөксөп турган.

Эвилелдин Советинин болган Националдар Советинин каттышкан хуралын дараалаан Эвилелдин Советинин Даргазы А. П. Волков ССРЭ-нің Дээди Советинин үшкү сессиязы ажаалгазын деп чарлаан. ССРЭ-нің Дээди Советинин чалаанын бөтүгар Совет Эвилелдин чедип келген, Югославиянын Федеративтик Улус Республиказынын Эвилелдин улус скупциназынын төлөөлөрү хуралда олуржуу турарын ол динаткан. Төлөөлөрүн Хорватиянын Улус Республиказынын Хуралынын даргазы Владимир Бакарин баштап келген.

—Бистин чуртувуста келген өргөн аалчыларга сиперин мурундарын байыр чедирерин чөпшөөрн көөрүр—деп А. П. Волков чугулаан.

Депутаттар болган аалчылар ол сөстөрүн үргүзүшкелди алып чыккашыктын-биле уткан.

ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлөт дөрт күрүгелеринин чаакар Баштынарнын Женева Чөвүлөт хуралынын түндөлдөрүн дугайында Совет Эвилелдин Чаакар төлөөлөрүн илеткелди ССРЭ-нің Дээди Советинин келгилер болган Чөвүлөт хуралдын түндөлдөрүн дугайында айттыгынын сессиянын хүн айттыгына кирерин санаалар турар деп даргаалачы динаткан. Эвилелдин Советинин болган Националдар Советинин депутаттар төлөөлөкчилеринин Чөвүлөттин даасанын бөтүгар депутат К. Т. Мазуров ол санаалды дөткөн. Илеткелди Эвилелдин Советинин болган Националдар Советинин каттышкан хуралында август 4-те дынаарын, а

илеткелди чугулаажып көөрүн ийи палаталарын каттышкан хуралында август 5-тиң эртеңинде эгелөөрүн ол санаалдан.

Сессиянын хүн айттыгынын болган ажаалдаар чуртуну бир үн-биле хүлээп алган.

Дөрт күрүгелеринин чаакар Баштынарнын Женева Чөвүлөт хуралынын түндөлдөрүн дугайында илеткел кылыры-биле ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлөттин Даргазы И. А. Булганинга сөс берген. Задал олурганнар туруп келген, эң Н. А. Булганинге байыр чедирин, динимитиг адыш чөксөп турган.

Совет чаакартын баштыгынын Женева чөвүлөт хуралынын муруну чарымында тургустунан делегей байдалын төдөргөйлөп, улустар аразынын дүжүттүгү чоруктары болган Женевага Чөвүлөт хуралды чорударына таарымчалык байдалдарын тургускан мындык фактыларын айткан илеткелди сессиянын кирежикчилери кайгамчык улук кичөөтөй-биле дынаан. Женева Чөвүлөт хуралынын чорудулаанын дугайында болган улустар аразынын өйү келген айттыгыларын дүжүттүгү шийтирлер болган бугу делегейи быжык тайбынын хандырар сорулга-биле Совет чаакартын ол Чөвүлөт хуралга кирген санааларын дугайында эң Н. А. Булганин төдөргөйлөп илеткелди.

Н. А. Булганин Женева Чөвүлөт хуралынын түндөлдөрүн төдөргөйлөп, ол тайбынын хөдөргө таарымчалык түндөлдөрүн бергенни көртүскөн.

—Илеткелдик улустар аразынын шийтирлеринин айттыгыларын шийтирлеринин оруктарын ам-даа дидеп тырар апарар бис, мычынган ол сорулга-биле

дөрт күрүгелеринин даштыкы херектер министрлеринин октябрьда болуу чөвүлөт хуралы улуг ужуу-дузалык болуу—деп ол медеткелген.

Бир эвес даштыкы херектер министрлеринин ам болуу чөвүлөт хуралынын бугу кирежикчилеринин талаанын чаакартын Баштынарнын ужуражышынынга кол байдал болуп турган кады ажаалдажыгаже болган дүжүттүгү чедип алырыкче уланган мындык күзөл-чүтүк илеткелдерин болза, дөрт күрүгелеринин даштыкы херектер министрери улустар аразынын шийтирлеринин айттыгыларын таарымчалык хөдөргө чидишкенин чедип алыр дөңгөлө идегелди Совет чаакартын баштыкы илеткелден. Совет чаакар дөрт күрүгелеринин даштыкы херектер министрери ам болуу ужуражышынынга оларын мурунда салдыган сорулгазын чидишкенин шийтирлер төлөөлө, бодунуң талаамдан бүтү күженишкенин салыр.

Н. А. Булганин илеткелдин түндөлдө Совет чаакар делегей байдалында дүжүттүгү чоруктарын улам мынд чымысаныкче уланган политиваны моюн сонгаар-даа чыгылым чөк чоруду, бугу делегейи быжык тайбын дөш демисел деп медеткелген.

Совет улустун сонгугураанары—ССРЭ-нің Дээди Советинин депутаттары болган сессияда олуржуу турар хей санын аалчылар Совет чаакартын баштыгынын илеткелди боттарынын эң-сетки каттышканын-биле илеткелден.

Сессиянын дараазындагы хуралы август 5-те болган. (СЭТА).

Югославиянын Федеративтик Улус Республиказынын парламент төлөөлөрүнүн Москвада келгени

ССРЭ-нің Дээди Советинин чалаанын бөтүгар Югославиянын Федеративтик Улус Республиказынын Эвилелдин улус скупциназынын төлөөлөрү август 2-де Москвада чедип келген.

Төлөөлөрүн Хорватиянын Улус Республиказынын Хуралынын даргазы Владимир Бакарин баштап келген.

Югославиянын Федеративтик Улус Республиказынын болган Совет Эвилелдинин туктары-биле шийтеген турган Топ аэродромга төлөөлөрүн Москвадан ажилчы чонварынын хей санын төлөөлөкчилери, ССРЭ-нің Дээди Советинин Эвилелдин Советинин даргазы А. П. Волков, ССРЭ-нің Дээди Советинин Националдар Советинин

даргазы В. Т. Ладин, ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун Секретары И. М. Пегов, ССРЭ-нің министрери С. Ф. Антонов, В. П. Елотиц, Д. В. Павлов, ССРЭ-нің министрлеринин ораакчылары А. А. Громко, В. А. Зорин, С. В. Кафтанов, ССРЭ-нің Дээди Советинин Националдар Советинин Бюджет комиссиянын даргазы А. М. Сафронов болган оон-даа өскөлөр уткуп алган.

Югославиянын парламент төлөөлөрүн Югославиянын Федеративтик Улус Республиказынын ССРЭ-де Онка болган Бүрүн эргеген аячын Д. Видич болган аячын чералын дипломаттыг составы база уткуп алыш. Югославиянын улустарынын

төлөөлөкчилеринге аэродромга чылынган кижилер найырадын байырын чедирин, үргүзүлгелди адыш чөксөп турар. Москвадан пионерлери аалчыларга чечектер туудукаан.

В. И. Ленинни болган И. В. Сталиннын мавзолейинге Югославиянын парламент төлөөлөрүнүн чоранын

ССРЭ-нің Дээди Советинин чалаанын бөтүгар Югославиянын Федеративтик Улус Республиказынын Эвилелдин улус скупциназынын Совет Эвилелдинде келген төлөөлөрү август 3-те В. И. Ленинни болган И. В. Сталиннын мавзолейин барып көргөн болган амаа чечектер эккен салган. Төлөөлөрүн ССРЭ-нің Дээди Советинин Националдар Советинин Бюджет комиссия-

зынын даргазы А. М. Сафронов, ССРЭ-нің Дээди Советинин Министрлеринин Протокол кидишинин өргөлдөжүшүнүн дуулаакчызы К. А. Кочетков, Москва Кремлдин комедантаны генерал-лейтенант А. Я. Веденин, а ол ышкан Югославиянын ССРЭ-де Онка болган Бүрүн эргеген аячын Д. Видич олар үдөп чораннар. (СЭТА).

МАЛ ЧЕМИНИҢ БЕЛЕТКЕЛИН ДҮРГӨН ТЕМПИЛИГ ЧОРУДАР

Колхозтун сипен шөлдөрүндө

ХОРУМ-ДАГ. (Телефон-биле). Чөөн-Хемчик районда Жданов атыг көдө ажил-агый артелинин колхозчулары нигитинин малынга чөк белеткелеринге кызыкмак ажаалда турар. Сөөлү хүнеринге чедир 1560 центнер сипенин сарааттан алган. Ол ышкан кышкы үедө малга эки хоолдулуг ногаан чөк болуу сипен салырынга 450 тонна кирер трашеяны база дерип белеткөөн, салышыктын август 5-те эгелей берген.

Мал чөми белеткелерин дүжүт алышыктын эгелээр бетинде доозары дөш ажил сипен шөлдөрүндө улам калбарган. Чадаанын машина-трактор станциязынын чорудун бергени 3 машиналар болган трактордан аңгыда колхозтун 3 аят машиналары сөксөөл чөк ажаалдап турар. Бугу шаларынын, чоогаларынын болган алаактарын тереп үнүштү сипеннерин хол калдырарыг 10 кижин кестирин турар.

Районун мурнакчы колхозунда

Нигитинин малынга чөк белеткөөр чугула ажил Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунда организаастыг эгелөөн турган. Оңче чүгө хову ажаалгазын бригаданын эвес, оговорчуларын, малчынарнын база хаара туткан, бүтү күштү мынар үгүндүргөн турар.

«Искра» колхоз бо чылын 750 тонна сипен салыр бригадын, оозун районда мурнап, август 1-де бүрүн белеткөөн. Ол ышкан бөдүн чөмөргө 1200 тонна сипен белеткөөр, ол сорулга ам 62 хуу ажыр күстөтинин турар.

Чеден тонна силос

Каа-Хем районун «Сталиныч өрук» көдө ажил-агый артелинде мал чөмөргө белеткөөр ажил чидишкенин чорун турар. Хову бригаданын бригадир эш Таракановка удурутган 18 колхозчулар

Силос салыр тудулар көвүдөп турар

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Чаа-Хөл районун колхозтары нигитинин малынга быжык чөк суурну тургузулууга улуг ажил дуулам биген силос салышыктын көвүдөдөрүнүн хөмчөгөлөрүн ап турар. Бо чылым августун 1-ге чедир 1400 тонна ишкер силостун 8 траншеяларын кылган.

Сталин атыг болган «Тилекте» колхозтар бирөөн-ле 150 тонна ишкер силостун чартык башызын ийини кылган.

Ажылдың темпизин дүргөдөп

Малотон атыг көдө ажил-агый артелинде мал чөми белеткөөр талаанын-биле Тес-Хем районда элөөн организаастыг болуу, сөөлү хүнеринде белен 6 улуг сарааттары тургускан. Ажылдың бүдүнүр эки шывары дөш калбарган социалисттик чарык кижин бүрүчү улам сөрүк кырып турар. Дөмүрөк, Санчат, Бидисей, Самдар-оол ышкан хуу онаалдынын үргүлүчү ажыр күсседип турар мурнакчыларынын хөйүн медеткел болуу.

Он муң центнер силос белеткелген

«Злетес» совхоз малынга бөдүн чөмөр белеткелерин чидишкенин чорутушкан, илеткелди кышкы үедө малга эки хоолдулуг ногаан чөк болуу 10 муң ажил центнер силосту салган. Нигитинин малынга чөк белеткөөр ажил улам-на чидишкенин үргүлүчүлүк турар.

Колхозчулар кызыкмак ажаалдап турар

Чаа-Хөл районда Сталин атыг көдө ажил-агый артелинин колхозчулары мал чөми белеткөөр ажилды дүжүт алышыктын эгелээр бетинде доозары дөш күженишкенин ажаалдап турар. Колхоз баштаар черинин даргазы эш Балчый-оолдун редакцияга динатканы болза:

— Август 3-ке чедир бистин колхоз 300 тонна силосту салышкан, бөдүн чөмөргө 600 тонна сипенин белеткөөн. Сипен шөлдөрүндө 60 кижин ажаалдап турар, оларга немей малчынардан 30 кижини бригаданын база үндүргөн. МТС-тин 3 самоходтарында аңгыда колхозтун 3 аят машиналарын, хол калдырар

Политик-массалыг ажылды улам бедик деңгелче

Ажыл-агыйжы чедиишкиннерин эң чыгуу ачылдырыч ирээни политик-массалыг чыгууларын чорутууна күштөлдүрүп чорутканын улуу-бүдө хамзааржыр деп чүрөң Бай-Тайга районунун партия деп-нанизация өөрөңгө көргөш бо талазы-биле элден хемчеглерин аң чорутканын демдегезе чогуур. СЭКП райкомунун ажылдакчылары чыл эгесинден бээр ажыл-агый соругаларын чедиишкинни шийтирээрине холбошкан элден хөй лекцияларын болгаш плеткелерин номчааннар.

СЭКП райкомунун чорудул келген политик-массалыг ажылды чыгуу шөл ажылды-ыкка хуусаада өртүрөңгө, малдын баш санын болгаш продуктуун бедирин дөш демдегезе, малдын чагын оларды-ышкыны өнөөдөрүнө болгаш өскө-да ажыл-агый болгаш куулуура тургу-зуушкунуң айтырларын шийтирээрине дөгү болганы чугаажок.

ганнары алган. Ам үдө мал чежи ситенип белеткээрине өдөкөйлөп киржиңи турар. Ол ишкане Молотов аттыг колхозта хойжу Хомушку Сүрөк 1951 чылда бээр чыл-бүрдө-ле хөй малдыч чаш төлү менди ажаап ап келген. Ол өргөн чы-лын 50 ажыг тонна ситенип мал чедилге белеткөөн.

Районда партиянык политик-массалыг ажылды бар четпестерин демдегезейн ажаарга. Чжээвэрге, малчынар ортузунга социалистик чарышты кабартып чорутканын, малдан хөй продукту алыр дөш демдегезе оларны мобилизаставанын түнөөлө районда саар инектен-не күндө 2—3 литр сүтү аң турары-ла тодогарай барымаз болур. Ол ишкане дүк кыргылаама база багай чоруткан. Рай-онунуң колхозтарында сүт-чорутууан фер-марларнда чогуур көрүм-чүрүм база тургу-туулан.

Малчынарның куулуура хандырылганычте утланган хемчеглер база алдынын турар. Чжээ, чоокта партия райкомунун организастааны-биле 12 кижи киржиңчи-лиг агит-куулуурига тургустунган. Олар ам районун ираа чери Мөңгүн-Тайгаже-агыйжыланнар. Оң келгеш, Кара-Хөлче баары база көрдүнгөн. Агиткуулуурига-ның программасында делегей байланын, партия болгаш чыгуушкунун шийтирээрини дугайында плеткелер, бот-тыныгыр уран-чүүлдүң ажыг-шүлгүлери ортузунга

Таймыр-массалыг ажылды четпес тургустунганы-биле күш-ажылдык сагыла-чуруму база четпес бооп турар. Оң чүгө Молотов аттыг колхозтоң чжээ-биле көргөзгө-ле четпир. Ол колхозта Кара-Хөлче чурттап турар колхозчуларын-да 60 хире өргө колхоз бугуруурига кыдыг-даа ажыгыг ачылдыга киржиң-пейи турарлар. Аңаа чоокта балык туулар бригаданы тургускан. Мындаажок ол бри-гаданын кеңигүнери ажылын сокоткан. Оңу чүгө колхоз баштаар черинин, кол-хозта партия организастаанын хайга-лар чок болганы-биле таймырлап болур. Бир өвөс ол бригаданын ажылын эки ор-ганизастаа, оңу амыктап артыгар бол-за колхозка элден амыктап болур турган.

Бедирин көргөшүрерин ортузунга танымыга болгаш таймыр-массалыг ажылды чорутуп турары өң үрө-түлө-дерин берип турар. Бүгү-өвилелде кел-зе ажыл-агый делегезини киржиңчил болжол эш Дудуш Иргит 1953 чылда 190 төрүү хойларын 190 хураганнары алган. Ол 1954 чылда төрүү хойларын элден хөй хураганнары ажап ажап алган, немелде шадналы база алган. Ол бо чылын 167 төрүү хойларын 177 хура-

ганнары алган. Ам үдө мал чежи ситенип белеткээрине өдөкөйлөп киржиңи турар. Ол ишкане Молотов аттыг колхозта хойжу Хомушку Сүрөк 1951 чылда бээр чыл-бүрдө-ле хөй малдыч чаш төлү менди ажаап ап келген. Ол өргөн чы-лын 50 ажыг тонна ситенип мал чедилге белеткөөн.

Д. МИХАЙЛОВ.

Сүт-бараан фермазының ажылын экижидер

Улут-Хем районунуң Ленин аттыг көдө ажыл-агый артелинин баштаар чери, кол-хозтоң сүт-бараан фермазының өргө-лө-дүрүшү эш Анай сүт саалдын бедилер тала-зы-биле чамдык хемчеглерин алган бол-за-да саалда кууд.

Колхозтоң сүт-бараан фермазы Дөң-Те-ректин Тас-Булуңда, ында 103 саар инек-тер бар. Саалданы июнь эгесинден бээр күндө 3 катп чорударын организастаан. Июньда 103 инектен илтиш-биле 9990 литр сүт садылган ийнеке, азы инек бү-гүзү 97 литр сүт берген. А күндө үш саалда инек бүгүзү чүгө 3,2 литрин берип турган.

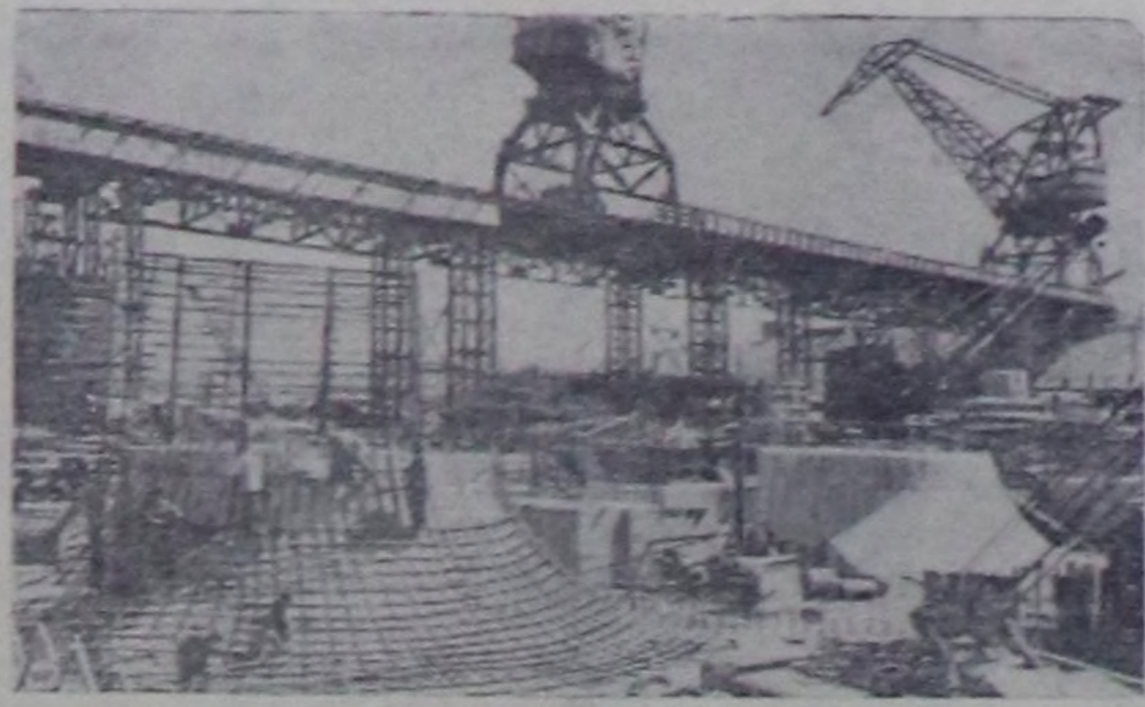
Фермазын саар инектеринде болгаш бы-зааларында өңкө арылгар бар. Чамдык инектерин болгаш бызааларының кара-тары азыг, колхозта мал өчкүн, зоотех-ник өдчө кичөөңгө салбайн турар, ферма-зын бызааларының күжү арган, оларга немелде көк болгаш концентраттыг чө-мөр бербейн турар.

Фермазын саар инектеринде катат за-мырлыгы эки организастаа болза-да, сүт саалдынын күнү болап турарының кол чылдагыны саанчыларын дөтөөмөл өвөс ажаап үргүчү солчун турарында. Иңдыг болганда кайм саанчы кыдыг инектен кайм-хире сүт саап ап турары-

ның хүн-бүрү тодогарай түнөөдери чок бо-луп турар. Саанчыларын дөтөөмөл ажап-латкан, саар инектерин оларга түс-тү-бизилер болза, сүт саалдын бедик бо-лур. Чүгө дөргө олар инектериниң аажы-чандын биле бээр болгаш инектер оларга чачыгып өөрөн бээр.

Л. НИКОЛАЕВ.

Иркутск областа

Иркутскинин ГЭС тулуунуң темпелери ай бүгүзүндө дүргөп турар. Туудуңуларын кол кичөөңгө амы үдө станцияны туудун дөзө-рүн-че болгаш Ангаранын суун долуун-биле дугаарыга белеткелге утлан-ган. Туудун-монтаж ажылдарының темпелери ажап ажап күүсөткөн турар.

Чурукта: ийги агартыгн холбай арматуразын тургузуп турары.

Фото М. Минеевтин.

СЭТА-ның фотохрониказы.

Колхозчуларның кызымак күш-ажылының түңнели

Өвүр районунуң «Коммунизмче орук» колхозунуң колхозчулары ийгиликчи ажыл-агыйын улам ийги хөгжүдери дөш кызымак ажаап турар. Колхоз чар-тык чыл дугурунда кылдырган ажыл-дарының түнөөлө үндүргөн. Күш-ажыл-дык сагыла-чуруму чуртукчу чылдары-нда быжыккан. Чуртук чылда күш-ажылдык минимуму күсөткөн колхозчу чачыг-даа чок. Колхозчулар чылдын бири-чи чартында күш-хүңгө 106 муң рубльди азы бир күш-хүңгө 2 рубль, 50 коопети санын алганнар. Артель ийгилиги мал ачылдыгы ады айлар дүргүзүндө 186 муң рубльди орулгазын алган.

Чуртук чылда планын күсөткөн. Сөөрөн 14 инектерин 5749 литр ийнеке азы инек бүгүзүндө 440 литр, эш Доздана 12 инектен 4872 литр азы инек бүгүзү-ндө 406 литр сүтү саап алган. Колхоз бир хойдан 1 килограмм 600 грамм дүк кыргын алыр турган, бири кыргылаада 1 килограмм 480 грамм дүтү кыргын ал-ганнар. Бедө ажыл-агый артели күрөө-сөргө дүжөөрүнүн планын 77,7 хуу күсөткөн.

Колхоз чылдык бири чартында ийги-лиги миллион баш санын өсүрүригди планын 100 хуу күсөткөн. Хойжу эш Озаккай 298 хойдан 308 хураганны мен-ди алган. Москвага Бүгү-өвилелде көдө ажыл-агый делегезинче чораян. Эш Бөш 48 төрөн инектен 48 бызааны, чылгыч эш Төмүр 36 беден 36 куулуңу чидирит чокка доруктуруп турар. Саанчы эш Дагаа 14 инектерин илтиш-биле 7531 литр азы инек бүгүзүндө 537 литр сүтү саап алган болгаш сүт саалдынын

Тарааның чыгыг ажаалдама багай өвөс чорутууп турар. Тууду бригаданы бо чы-лын 35 чурттага балчыларын туудун колдуунда дозуп турар. Бригада 1865 баш мал кирер чачыг азы хөйрүг 6 чаа кажааларын тууду дооскан, 80 инек кирер, электрия-биле инек саалдынын чоруду, автосутгарыла-биле хандыгырар кыдыгы ам тууду турар. Колхозчулар агартып баштайгы чартында ситен ажаап алышкынынын планын дозур күсөдир дөш күжөннишкинин ажаап турар.

И. КУНДАН.

Колхозтоң чылгычызы

Баа-Хем районунуң Тере-Хөл сумузунда Хрущев аттыг көдө ажыл-агый артели-нин чылгы каларчымы эш Авирмит рай-онунуң мураакчы чылгычыларының би-рөөн.

103 бедерин куулууринын бүтүн ажаап ап доруктуруп.

Чылгычы Авирмит каларчы турар чылгычымы агаар-бойдузун байдалыга таарыштыр солүй олардын, күндө 3—4 катп суггарып, джын чөп таарышты-рып турар. Чылгынын денгилгеш семке. Ол кыштын көчүк чоок үзүндө бедик дүк хүңгө чокка чылгычынын чачы-дан кырас. Авирмит бо чылын төрөөн

Аврмит чылдык баштайгы чартында 414 күш-хүңгү ажаап алган.

К. ХЕРЕЛ.

Дүжүт ажаап алышкынынга чүгө белеткенмейн турарыл

Дүжүт ажаалганы түр үенч херээ, оон хуусааны уадыр болза, хөй чидиритлер-ге таваржыр. Ийчангаш СЭКП ТБ-ның январь Пленуму тараа дүжүт бедириниң курлавырларынын бирөөн—тарааның ажаалганын эң-не кыска хуусаада, чидирит чоока өртүрери болууну онаал-лап айткан.

алыры-биле дарганнарга апарып бөөрге оңу кызырын олар база-ла далашпас, беш-алды хонукта чыттырын турар. Септелге болуп турган чеге чөдө бөөрге ажаалдан организастаа чогу дөраал-на көстүп келер, артык кесектер ында кайда төрөкөр о-латкыша берген, чамдык кижилер ажап-даан, бир чамдык кижилер чугаалышкан, таакылаан, чамдык комбайннарның чы-лында септелге этелөөнүнүң мырмалы-нынчыл-даа чок. Мындыг болууга ажап-канчп болур бээр.

Биста социалистик күрөөсине та-рааны барык шунтуун комбайн-биле ажаап турар. Ийчангаш комбайннарны дүжүт ажаалганын хымачылыг белет-көөри МТС-терин, совхозтарын хары-салгалыг хуузагези.

Иңдыг турбуже Чадаана МТС-ин өрткөн чылдарың четпестери болгаш чыста-рыгыларын амыдаа чедир каптавыштар. Дүжүт ажаалганы думтукка дүлжүге че-дир ол МТС 28 комбайннарның 18-зин септелгезинче июлдуң 28-че чедир кирбөөн, септетинген ден санап турары 10 комбайннарның чүгө бирөөн ажаап болур, өскелериниң септелгези база-ла четпес кылдырмаан. «Сталинец-6» деп комбайннарны сөөртүргөн 9 тракторлар херек, оларын чачыгын-даа септетпээ-нин.

Бо бүгү четпестерин кол чылдага-нарнын бирөөн болза, механизаторлар ортузунга партия-политиктиг ажыл-чө-көшкөткөндө. Лекциялар, беседалар плеткелер, солун көчүлгөзүм чоруту-штарын, хавь солунун болгаш агиткуу-дурларын үндүрбөстөөн. МТС-тин дөвө-сөөр-инде дүжүт ажаап алышкыныга хол-боштырган чачыг-даа дозуп, планат чөк.

Комбайн септелгезинде бо четпестерин кол чылдагааны болза, септегилериниң күш-ажылын ийги өвөс организаста-нында. Чадаана МТС-ин септелгези деп-шигелги аргазы—кесект септөөр ар-гын ажаалап турар. Комбайннөр бүгү-зү-лө дозуп ажаап комбайнның септөөр деп шын өвөс, эргижирөөн ар-гын ажаалап келген, ол чорук септелгенин хуусааны узамдыктырган. Чжээ, ком-байнер эш Барбантов «С-4» деп комбайн-нын септелгенин бо чылдык апрельде-ле этелгез, ийчанла-даа мынчага чедир доос-кан.

Септелгезе ажаап турар өштер Ко-панов, Полеуш, Дорж, Дондук болгаш оон-даа өскелер күжөннишкинин ажап-лап, бедик көргүзүлери чедип ап кел-ген. Ийчанла-даа оларын дүжүлгөзүм өскелерге негетерейи турар. МТС-тин көргүзүг самбырамында көргүзүлөр ий-ден бээр чаргыткан. Септегилер ара-зында социалистик чарышты өбү барым-даалп кылган, шындык оон күсө-дө-дө-нүн кыгын-даа хынааган.

Чадаана МТС-тин директор, эш Төл-пө, кол ишкери эш Дубоцев, көдө ажыл-агый машиналарының механиги эш Дюба олар механизаторларын саан-о-валы турбуже, кесект септөөр ар-гын Чадаана МТС-ке ажаалап арга чөк деп баштап турарлар. Иңдыг баштагыны барымдааны кайдал? Ол болза, бир дуга-рында-ла директор эш Толпиннин чаа дешилгелгит чүдөөрө хөңгү чөк, эрг-чылды калган аргалардан хабарынын турарында өвөс кире бөр?

МТС-те партия, комсомол, профбилел-органналары бугурургенин ажап-чө-орудулаагына боттарынын ролюн көрү-ө-пейи турар. Ажылдакчыларын хуралы ажак хаа артырар келген. Партия ор-ганизастаанын секретары эш Шириня-нин, профбилелиниң ажылтын комитет-иниң даргасы эш Медведов олар дирек-тор эш Толпин-биле эйни баскыртпас дөш МТС-тин ажил-чорудулаагына ханыла-вайи турар. Эш Толпин оңу ажаап, бо-ду-нуң албан хуурагезинге харысалга чокталып келген.

Септелгезе кесект септөөр ар-гын ажаалап турарында тракторларын, комбайннарнын септөөр оларга ажаап-ла-ру-ту-тус механизаторларын херээ дө-рө хөй Чадаана МТС-те негетерөөн. Оң уламанын септелгезе ажаап турар чамдык кижилер туралаа ажаалдар, ту-ралааа ажаалдар башып турар. Ко-мбайнны кыдыг бир кезең кылдырып

Машина-трактор станциязының ажи-лында бо улук четпестерин барып СЭКП Чөөн-Хемчик райком болгаш райкуу-көм билер. Ийчанла-даа өштер Далажкө, Доводор, Аржаалтай олар эш Толпинниң «ажылды экижидер мен» деп хонун а-лашкыныга мынаган, МТС-тин ажылын экижидериче уланган боттуг хемчег-лери албан. Бир өвөс кооп сонгаар-даа эш Толпинниң куруг ажаалыгыныга бөтү-рө чүгө болза, районунуң колхозтарында дүжүт ажаап алышкыныга улук бө-дөр-лери болгаш когаралды чедирип бер-дөөрүн үстүндө фавтылар баштап тур-ар.

М. ГОРБЕВ.

Эки суггаттын түңнели

Чөөн-Хемчик районунуң Жданов аттыг көдө ажыл-агый артелинин эш Биче-о-о-ка баштаган суггарыкчылары өң-не кы-зымак ажаалданыр. 6 кижи колхозтоң 1273 га черде тараанын суггар-биле хан-дырганнар, оң иштинде 210 га черин тараанын үш катп суггарган.

ийи эөлгөдө ажаап келген. Суггарыла бугаагынын каадында, аштагалдын ту-лукту кымыл, шөдү өвө-дөк чокка кы-жи суггарынын олар хандырган. Тараа-жы-ларын күжөннишкинин ажаалың түн-өөлө суггарынган черден тарааның бедик дүжүт үнгөн.

О. МУНЗУК.

БҮГҮ-ЭВИЛЕЛДИҢ КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ДЕЛГЕЛГЕЗИНДЕ ТЫВА ОБЛАСТЬ

Бүгү-өвилелдин көдө ажыл-агый делег-езин көр дөш Москваже хүн-бүрдө-ле муң-муң кижилер барып турар. Делгезе колхозчу сууларын ийни-бүрү мерге-жадиг кижилери чер ажылың болгаш мал ачылдыгы мураакчыларын дү-жүлгө-биле байлашкыр дөш күсө-дө чедип кезип турарлар. Партиянын болгаш чыгуушкунуң хожудангай колхозтарын удурутуч калар-биле быжылаар дугайында кийгириги харын кылдыр кө-дөжө дөтөөмөл ажаала баарына күсө-дө плеткелерин аңгы-аңгы төлөөрү-нө колхозчулар-биле, МТС-терин, совхоз-тар-ның ажаалдакчылары-биле калы Москваже кезип турарлар. Делгезеге келгеш олар кө-дө ажыл-агый талазы-биле хөй-хөй чү-дө-дөр өөрөнч ап, боттарының ийни бил-диң бедирин ап турарлар. Делгезеге кал-бак-делгем дөвөсөөрүнө аңгы-аңгы бөдү аяктуу суггарыларга ужуражып: ша-ктерларга, өчкүлөргө, шөрг албаныгыларга, студенттерге, демір оруучуларга болгаш балыкчыларга социалистик көдө ажыл-а-гыйның чедиишкинери-биле танымар, нотаан салдарын болгаш үнүштерин аразында павильоннарын кайгамчыч чар-шад тууду-каастагаларын көөрү, совет көдө ажыл-агыйның күчүгү техникасын, азыра малдарын бири чергенч уксаа-ларын, бистин чуртувустуң калбак-делгем улук ховуларында өсүрүп турар тараа, нотаа, чиме куулууларының эң өкө сортуурын өөрөнч көөрү оларга солун бо-луп турар.

генцияларын төлөөрү база чаалап ал-ганнар. Делгезеге көрүчүлөрүнүн ара-зында Кызылдың албар черлеринин ажа-алдакчылары, геологтар, областың кол-хозчуларын башкаларына, өөрөнччиле-ринге ужурашкылаан бол. Москвага ал-бан ужурунда болгаш дштаным чораян кижилер, азы каникулдап чораян студенттер, өөрөнччилер улустун мураакчы дүжүлгө-биле бө өзүлүг университетин көрбөй өртө берип шыдаас.

Оң тарааның «Улустун наймалы» деп аяны-бүрү өңөр-биле жожааландыр херел-денч чайнаган улук фонданын кол-хоз-тарын улук шөдүндө «Сибиряк» деп павильону туруп турар. Павильонун би-ри булуңуна Совет Тываның ажылчы чө-нарнын чедиишкинерин көргүзүп дө-рөк. Тыва улустун амдыларында улук өскөргө-дөрүн дугайын, бистин эң өкө каларчылыгымын, тараа-жыларымын, аңчыларымын ажап-аңгы дугайы көргүзүп турар-делгезеге өскүр-саныларын сонугардын турар.

Четке ийшкан чайнынаган айыраң ала хентериг бөдү кижилер алаа келген. Бо дөргө Азербайджан ССР-ден келген өскүрүсанылар-дыр. Тыва областың тур-густунганын төөгүзүп дугайын болгаш оң улук ажыл-агыйның, куулуу-ра-зынын социалистик чарыгылаанын чед-иишкинерин дугайын кызымак-биле көрүсөң кол делегезин мурунга до-ла-бай бергенер. Эскүрүсаны башкарычымын кижиниң берген таймырлар болза: Тыва-ның колхозтарының хөй нуруузуңуң ажап-агыйның кол алдыры—мал ажи-лы, оорган азы ортулааг колхозтарын ийги оргулаанын 77 хуузу болуп тур-ар. 1950 чылдан 1954 чылга чедир хөй, өшкүнү баш саны 60 хуу өскөн, ол-ла үдө хаваннарын баш саны 5 катп өскөн.

каракуль уксаалыг хойларын Тыва об-ластың элден хөй колхозтарында өсүрүп турар, бо колхозтоң каларчымы Оң Ноокай болгаш өскө-дө чылдык-на өң өкө чедиишкинерин чедип ап турар дугайын өскүрүсаны башкарычымын чу-гаалаан. Оларын өсүрүп турар каракуль-ды бо талазы-биле тусуар эрменгилерин көргүзүп турарын бөгүсөөр алырга, көчүт өкө шыннарыг, тыдырам болгаш аны-бү-рү чүтүңгү болуп турар.

Көжаның делегени өскүрүсанылар да-лаа чокка көрүп турганнар. Бир каш ки-жи азып дөргөсөн. Иңдө фотозүкү со-нуурга бергенер. Була дөргө элге делгем катта азыггы тыва колхозчу каларчынын шөдөн ике каларын олардын чорутурун көргүзүп турар. Ол дөргө Чөөн-Хемчик районун «Кызыл тараачын» колхозунун суггалыг каларчы малчымы Куулар Ло-сан-дыр. Фотозүкүгүн чыгында Лопсан-дын калчп делегенин киржиңчи болу бергенниң дугайында көргүзүлгөри азып дөргө: «Каларчы турар 81 баш бодуругалар дүн-хүндө ортума-биле 960 грамм немелде денанды болган».

Оң чыгында Биш-Хем районун «Кы-зыл тараачын», Чөөн-Хемчик районун «Коммунизмче орук» колхозтарының чед-иишкинерин көргүзүп турар. Эскүрүсаны башкарычымын көрүчүлери Тываның тараа-жыларының чедиишкинерин дугайы көргүзүп турар делегенин көрүчү-чө чалаан. Мурунда арттар чер ажылын барык-ла кылбей чораяннар. А ам ийни бүрү тараа куулууларынын, техниктиг болгаш нотаа куулууларынын эрменни болгаш мураакчы дүжүлгө-биле чедии-шкинерин ажаалашыаан, ажаап өсүрүп турар.

Павильонунуң методиз Имайлова кө-рүчүлгөри Сибириниң тараа-жыларынын сонугарыгчы чедиишкинерин чу-гаалаан. Тыва областың булуңунда делегөн чымын чачын тарып кымылатас, арбай, күзүн чачын тарып кымылатас болза, павильонда өң өкө чижек болуп, быжык уна-нылзе, улук аар баштары-биле онзаланып турар. «Млптур-553»—сөртүгү чачын чачын тарып кымылатасын чараш сно-п

тары көстүп турар. Оларын Чөөн-Хемчик районун «Кызыл тараачын» колхозунун ховуларында өскөдөгөн. Чамдык көрүчү-көр ол колхозта агротехниканы калчар ажаап турарынын дугайын сонугураа-аннар. Эш Имайлованың чугаалааны бол-за:—Сибирин көрүп турарың кымыла-тасты «Кызыл тараачын» деп тыва кол-хозтоң көжүлгөри кымылмайы күш-ажылы-биле өсүргөнер. Олар 32 гектар шөдүң га бурузундө 33 центнер тараа-нын алганнар. Бо дөргө Тыва областың кайдалыга кайгамчык ажи түнөл. Оңу бурданыч агротехниканы ажаалаанын ачыы-биле чедип алган. Тараагазын кур-чөгө чоруткан болгаш черин 20—22 сантиметр ханы кылдыр андырган. Тараа-нын чажарынын мурунда ийригелгенин соон дарык 8—10 сантиметр ханы кыл-дыр дөсөөлгөн. Урезинин чогуру өйүнө арылаан. 1954 чылдын майнын 6-да кызын одурулап чажар арга-биле чажыл-газын чоруткан. Урезинин черге 5—6 сантиметр ханы кылдыр одурткан. Ча-жарынын нормады бир гектарга 150 ки-лограмм тараа. Бөк үнүштерин аштап арылаан.

бистин областың өскө-дө МТС-теринде трактор отрядтарында, колхозтарда, бри-гадаларда болгаш фермаларда дозуп ки-решен болза, БЭКАД-ның көрүчүлери Тываның көдө ажыл-агыйның чедии-шкинерин улам-ла калбак хемчөгө көрүп танымарлар.

Току районунуң «Май бири» колхозунун делегези көдө-дө хөй кижи туруп турар. Ийди өң өкө аңчылар А. Девеер, А. Мырза, Д. Ак болгаш өскелерин дө-ш чедиишкинерин көргүзүп турар. Көрү-чүлөр анзырын көрөтөрүн, база анзырын калчар аңчал өдүргөниң дугайында бол-гаш хөй өчкүнүң дугайында фотозүкү-тарын улук кичөөңгө-биле сонугурап кө-рүп турар. Делгезин мурунда көлүгү чугаа доктар тургузучу-ле диняаныл тур-ар: «Магалыг-ла кеш-дир, чүгү дээр өңү», «эң-не көвөлдүр бөрү түр». Көрүчү-лөр кишти, куулушту, асты анзырамын оңагай байдалын, амдыларын ажап тө-лөдөрүн, оларын амдылар чурттагалын дүк сонугурап турар.

«Сибирь» деп павильонун ийни азы-нда көрүчүлериң сеткил-сонугурамын илеретип бижир дептер бар. Оң депте делегенин көрүчүлериң өөрүшүңүң ден илеретпес болгаш ажап-ишчи санал ошадарын берген өсөөрү-биле дозуган. Оң иштинде Тыва областың делегезиниң дугайында хөй-хөй билгөөн чүдүдөр бар.

Украин ССР-ниң Черновиц ховрай-нын чурттагычы В. Г. Кобальди билгө-ни болза: «Тыва араттарың амдылары-га болуп өргөн улук чедиишкинерге бү-гү сеткилден өөрүп тур мен... Ам хор-жод-даа болза, 1956 чылда Тываның кө-дө ажыл-агыйның чедиишкинерин 1912 азы 1921 чылдарга дөңгөн көрү-гөүр болза, эки-ле чүдө-дир ийи».

Делгезе Тываның колхозтарының бол-гаш МТС-териниң чедиишкинерин дугайын тодогарай көргүзүп турар. Оларын чамдыктары малчыларга болгаш тараа-жы-ларга өөргидип чүдөдөрүн берип турар, өскелери анык совет областың дөвөөнүн ажап-ишчилерин чамдык чедиишки-нерин илеретип көргүзүп турар. Биске ол чедиишкинер долу болгаш калбаа-биле көргүзүлгөри ийшкан кылдыр сагындырар. А херек кырында Тываның колхозтарына тургускан делегезерде мал ачылдынын дугайын көргүзүп турар хирезинде мал чемин белеткеп турарынын дугайын, ол талазы-биле мураакчыларын да чүгө көр-гүзүп чүвө ийи. Колхозтың көдө ажыл-а-гыйы бүгү тала-биле хөгжүп турар, ыс-ка үенин дүргүзүп тыва колхозчулар но-гаа болгаш чиме куулууларынын, салдар-ын, ары ажил-агыйның өсүрүп салыра-дырын өөрөнч чедип алган. Ийчанла-даа бо талазы-биле делегезе кыдыг-даа сап-түң көргүзүлгө чөк.

Бир куулууң бижинде Тыва обла-стың делегезин таймырларынга обла-стың амдыралын билер мергежалдыг кы-жилер турар болза өң түр ийи—деп бо-ду-нуң куулуи илеретип турар.

Чамдык көрүчүлөр бистин хов

В. И. Лениннің Чогаалдарын словак дылда үндүрүп турары

ПРАГА. Чехословакиянын телеграф агенттигинин даярдаган «Бугаар алырга, Словакиянын политиктиг литература үндүрүр чери В. И. Лениннің Чогаалдарынын 32 болган 33 томнары словак дылда парлап үндүргөн.

(СЭТА).

И. В. Сталиннің Чогаалдарын Бразилияда үндүрүп турары

МОНТЕВИДЕО. «Воа опера» солунун дындап турары болза, Бразилиянын «Витория лимитада» деп ном үндүрүр чери И. В. Сталиннің Чогаалдарынын адыгы томун португал дылда парлап үндүргөн.

(СЭТА).

Кыдаттын улустун хостамга армиязы КУР-нун кызыгаарларын камгалап турар

ПЕКИН, август 1. (СЭТА). Эрткен чыдым июль 1-ден эгелеш бо чыдым 20-ге чейин уенин дургузуда Кыдаттын Улустун-Хостамга армиязы ийитизи-биле 4672 чакышкын солдаттарын болган офицерлерин чысаалдан үндүргөн деп Синьхуа агенттигинин дамыткан. Оларнын иштинден 808 кижэ өлтүргөн ийикпе азы балыгыгырган, 2903 кижини тууп алган болган 961 кижэ Кыдаттын Улустун-Хостамга армиязынын талазынче шалчип келген.

Ол-за уенин дургузуда Улустун-Хостамга армиязы Чжэцзян мочунун эриктери туур бүт-ле ортулуктарын, оон иштинде Дачын, Юйшань, Пиншань Иншань болган Наньдирвань ортулуктарын хостам.

Улустун-Хостамга армиязынын кезектери америк бугурдугенин 43 чакышкын самолёттарын андара аткан болган 117 самолёттарын ири аткан. 4 чакышкын самолёт Улустун-Хостамга армиязынын талазынче ужуи келген. 6 чакышкын шерп корабдырлар сугта дүжүргөн болган 14 корабдыр оон.

Индонезиянын хей-ниитизинин негелдизи

ДЖАКАРТА, июль 29. Антара агенттигинин дындап турары болза, Барнын Яванын хей-ниитизинин төлөлекчилеринин чангыс ай чөвүлө хуралы Банунг-ка болуп эрктен, тайбынны быжылаарыны хостуг ийекпейлг дамытык политика дөш сөгүс сепкиди ол чөвүлө хурал илереди. Азия болган Африка чурттарынын бандуг конференциянын иштиндерин дөтөзөн.

Эң чугула бугурдугелерин болган компанияларнын эт-хөргөргөри күүнеже ийчидерин, Голландия болган Индонезия аразында сак-хөө база экономика талазы-биле дөш өсө дугурдууларын күш чок болдуарын, ийи чурттарын аразында бот-боттарын ажыктыг салыг даражааларын чорударын чөвүлө хуралды киржикчилери негөөнер.

(СЭТА).

Аныяктарын болгаш студентилеринин V Бүгү-делегей фестивалында

ВАРШАВА. Август 1-нин дургузуда Варшаванын аны-бүрү черлеринге аныяктарын болгаш студентилеринин V Бүгү-делегей фестивалынын киржикчилеринин көргүтүлгөрү болуп эрктелген.

Варшаванын улустун филармониязынын залында киржир Рождественскийдин башварыгазы-биле Совет Эвилелинин аныяктарыннын симфония оркестринин симфонияти концерти болган. Культура болган эртем ордузунун конгрессер залында орай кезежэ Польшанын уран-чүүлү коллективтеринин улуг концерти болган.

ВАРШАВА, август 2. Бөгүн фестивалга улуг хүн болган. Польша шериглерин стадионунда спорт оюннары эгелен. Фестивалдын демдө дөш маргылаалар болуп, улустар аразынын куумтурлуг маргылаалары эртин, аны-бүрү делегелерин, кино фестивалдарын ажыкты, концерттерин кылып, аны-бүрү чурттарын аныяктар төлөздеринин ужуражышкынары, бот-тывынгыр уран-чүүлү коллективтеринин ойнары болган оон-да эскелер болуп турар.

Фестивалдын киржикчилери—хей санын аныяк французтар эртенгиин 10 шакта совет аныяктарын төлөздеринге аалдап келген.

Аалчыларын чуректин ханымынан уткан. Совет Эвилелинин солдары болган кыстары—орустар, украиннар, белорустар, грузиннар, казахтар, эстоннар, азербайджаннар, эске-даа совет республикаларын аныяктары боттарынын француз өнүктөргөни ийи байыр чейирин турганнар. Демдектер, автографтар, открыткалар, адресстер соогушукуну эгелен. Байыр чейиргеоюнч болган найраалдык өстери орус база француз дылдарга чангылап турган.

Совет аныяктар аалчыларга улуг концерт көргүскөн. Аныяк совет таңчычыларын, ираажыларын, хөгүмчүлөрүн көргүтүлгөрү димиттинг адым чысаашкыны-биле болган байыр чейиргеоюнч ийергелери-биле үдөтүрп турган. Аныяк эр, хөргөжөн французтар Совет Эвилелинин аныяктарына чангыс совет төлөзөргө дамычын берген болган Франциянын аныяктарына бижирин совет өнүктүргөндү дөтөөнөр. Тайбын дөш, Франциянын болган СССР-нин, бүтү делегейин улустарыннын аразында найраалдык быжылаар дөш совет аныяктар-биле кады демесежир дээр аныяк француз патриоттарын тура-соруу ол чагада илергейтөөнөр.

Совет Эвилелинин болган Франциянын чорутканнарыннын найраалдык ужуражышкыны шак шаарт түргүтүлгөзөн болган француз база совет аныяктарын аразында найраалдык харылааларын быжылаарыннын демдөниң ала-биле эрктен.

Август 2-де совет төлөздеринин чамгызы полша аныяктарга аалдап чорган. Аны-бүрү аныяктын ийи улустарын ужуражышкыны өзө найраалдык байлада эрктен.

Культуранын болган эртемниң И. В. Сталин аттыг ордузунун залында аныяктарын амыдыралын чырыткан делегейин улуг делегейи, Демократтыг аныяктарын Бүгү-делегей федерациязынын он чыдымга холбошкан делегейге, а ол ышкан студентилеринин бүтү делегей эвилелинин делегейи ажыттыган.

Варшава хүндүс филателистерин бүтү делегей делегейи ажыттыган.

ВАРШАВА. Тайбын болган найраал дөш аныяктарын болган студентилеринин V Бүгү-делегей фестивалында август

2-ниң ийити чартында аны-бүрү массадык хөгүмчөргү түргүтүлгөзөн.

Варшаванын концерт залында ираажыларын, планистерин, скрипачыларын, классиктиг болган улусту таңчыларын күтүсөкчилеринин база хөгүм болган театр уран-чүүлүгү эске-даа төлөзөкчилеринин конкурстары болгулаан. Польша хей-ниитиге болган фестивалдын хей санын киржикчилеринге аны-бүрү чурттарын аныяктарыннын чорутканнары оон көргүскөн. Кыдаттын, Германиянын, Франциянын, Австриянын, Испаниянын, Венгриянын, МАР-нын болган эске-даа хей-хей чурттарын бот-тывынгыр уран-чүүлү бөлүктери астрадаларга концерттерин болган ойнары көргүскөн. Демир Браманын шөлүге аныяк совет царе, артистеринин баштайгы оону болган. Бүтү хүнүн дургузуда тус-түс төлөздерин аразында хей санын чагай найраалдык ужуражышкынары болгулаан.

Варшава болган Польшанын эске-даа хоорайларында аны-бүрү чурттарын аныяктар ботторунунун бүт-бөмбүтүнүн талазы-биле ужуражышкынары болган. Спортта ол хевиринин талазы-биле 27 чурттардан 46 команда маргылааларга киржан турар.

Хол бөмбүтүнүн талазы-биле маргылааларга эгелен, мында 26 чурттардан 56 командалар, оон иштинде Совет Эвилелинин хөргөжөн команданы киржин турар. Спорттук эске-даа хей-хей хевирлеринин талазы-биле ужуражышкынары база болуп турар.

Кезежэ полша наймсалдык театрларын азын хей чурттарын уран-чүүлү бөлүктөрүнүн концерттери болган. Культуранын болган эртемниң ордузунун 3500 адым кижэ кирер конгрессер залында Совет Эвилелинин уран-чүүлү коллективтеринин болган артистеринин улуг программалык концерти болган.

ВАРШАВА, август 1. Бөгүн хүнүн ийити чартында Варшаванын он чыл деп стадионунга делегейин аныяктарыннын ийити спорт оюннары байыраалдык-биле ажыттыган.

Стадионунд ийитилерин он-он муң варшавачылар болган фестивалдын киржикчилери дөш берген турган.

Польшанын Каттышкан аныяктын партиянын ТК-зынын бирги секретары В. Берут, Күүдө Чөвүлөдөдү дарагы А. Завадский, Министрлер Чөвүлөдөдү дарагы Ю. Пранкевич, Польшанын Маршалы К. Рокоссовский болган полша күрүнеин эске-даа улусту ажылаачылары байыраалга чейин келген. СССР-нин Польшада элчин В. К. Пономаренко, Польшада хей-хей дипломаттыг төлөз черлеринин баштыгары, делегейин аныяктар шимчөөшкынарын улустуучулары, полша болган дамытын парлаганын төлөзөкчилери байыраалга база олуржуп турган.

Польша Улус Республиканын күрүне гимназиян ырыалын турда, Польшанын аң өң бөлүк спортсменнери маргылааларын тутуп көүдүргөн.

Оң соонда спорт оюннарыннын киржикчилеринин байырагы чыскаалы эгелен. Делегейин спорт федерациясында кирип турар 4 муң кире спортсменер маргылааларга киржин. Фестивалдын 5 муң адым киржикчилери фестивалдын демдө дөш маргылааларга боттарынын киржир күзөдөдүн дугайын меделөөнөр.

(СЭТА).

Совет-корей найыралдын айы

ПХЕНЬЯН, август 2. Корейнин хосталган хүнүнүн бээр 10 чыл болганына холбоштыр Корей Улус-Демократтыг Республикада корей-совет найыралдын айы эгелен.

«Совет улус бистин эң чөөк өңүтүүсү», «Улуг Совет Эвилели бистин улустуулустан хостакчы болган бугуру өңүтүү» деп эгелер-биле хосталганын хүнеринде корей черге совет дайынчыларын кылган маалырыг чорутканын дугайын болган КУР-нун улус аныяк-агынын катан тургузарына совет улустун дуалаачы-адын дугайын чугаалап турар чугааларын болган очерктерин солдунар парлан турар. Бугурдугелерде, албан черлеринде, кезежэ черлерде лекцияларын болган бөсөдөлөрн чорудуп, куумчуларда болган шөлдөрдө корей аныяк чоннарын чедишкениринин, Совет Эвилелинин чедишкениринин болган совет кижилерин амыдыралын көргүскөн чурук делегелерин аныякты. Совет кино-чуруттарын фестивалында аны-бүрү темалыг 20 адым киноларын көргүзөр.

Август 1-ниң кезежесинде хоорайнын хей-ниитизинин айы аныяктарына турараскааткан байырагы хуралы Пхеньянда Моранбон театрында болган. Ук хуралда Корейнин күш-ажылыг партиянын болган КУР-нун чазанын улустуучулары, министрлер, хей-ниити органдарынын улустуучулары, эртемниң, уран чогоалдык болган Корейнин уран-чүүлү аныякчыларын олуршкан. СССР-нин КУР-да элчин В. И. Иванов болган эске-даа акыл-куму чурттарыннын дипломаттыг төлөзөкчилери, а ол ышкан КУР-да чөдө берген совет культуранын аныякчыларыннын төлөзөргө болган совет артистер база олуршкан.

Хуралды СССР-биле культуруг харылаанын корей ниитилеринин төн баштаар черинин дарагы Ли Ги Эн ажыткан. Корей-совет найырал дугайында КУР-нун Улустун Дэди Хуралыннын президиумунун дарагы Ким Ду Бон чүө чугаалаан.

Корей-совет найыралдын айы улус совет улуска хамарыштыр корей улустун сеткилдиг ханымынан өөрүп четтеринин болган чалбыштыг ынакымынын база ханы хүндүткенин илереди, бистин улустуулустан Совет Эвилелиден өөрөнип алып деп ийи күзөдөдүн илереди болуп турар деп Ким Ду Бон чугаалаан. Корей улустун хосталган дөш, материалдыг дуалаачы болган хосталга, төрөз чуртук каттыжышкынын болган демократтыг хөгүдөзүн дөш демсеге моралыг дөтөкчези дөш улус совет улуска, СССР-нин чазаныга база Совет Эвилелинин Коммунист партияныга бүтү улустун өөрүп четтеринин Ким Ду Бон корей улустун мурундан илергейлөөн.

Оң соонда совет культура аныякчыларыннын төлөздеринин баштыгы Москванын күрүне университетинин директору Н. И. Мохов корей хей-ниитинин төлөзөкчилеринге байыр чейир чүө чугаалаан. Хуралдын түнелинде совет артистеринин концерти улуг чедишкенин бөлүп эрктен.

(СЭТА).

Капиталдын чурттарында ажил соксадышкыны АКШ

НЬЮ-ЙОРК, август 1. Юнайтед Пресс агенттигинин дындап турары бугаар алырга, ажил соксадышкынын түнелинде Бирмангада (Алабам штаты) «Юнайтед стейт стил» деп компаниянын бүтү заводтары ажылавап турар. Ажы төлөвирин бедирин ажил соксадышкынары негеп турар.

Италия

РИМ. «Унига» солунун дындап турарын бугаар алырга, завод эзеринин үлгөдугелеринге болган шиктиги комиссия кезигуенерин аякыдан үндүрүп турарына улус демсөөдү чорудуп турар «Галлео» деп оптик заводунун аныяк чоннары-биле өң-сеткил каттыжышкынын илереди, бүтү ниитинин ажил соксадышкынын Флоренцияда чаралаттыган. (Иштин комиссия дөргө, бугурдугеде сонугада органы — (Ред.). Ажы соксадышкынына хоорайнын улус-улус бугурдугелеринин аныяк чоннарыннын 90—100 хуузу кирешкен.

Сингапур

НЬЮ-ЙОРК, июль 29. Сингапурда «Файрстон тайр энд раббер компани» деп компанияны ажил төлөвирин улгатынары, күш-ажылын аар байдалын чигедирин негөөн аныякчыларын ажил соксадышкыны үш недела иштинде үргүтүүчү турар.

Юнайтед Пресс агенттигинин Сингапурдан дамытканын бугаар алырга, адым аныякчыларыннын болган улустуу аныякчыларыннын профвилел «Файрстон тайр энд раббер компани» деп компаниянын ажил соксадышкынын аныякчыларын-биле өң-сеткил каттыжышкынын демдө кылдыр каучук болбаарынд 24 заводтарын аныякчыларын ажил соксадышкынын чараларынче кийгүргөн.

(СЭТА).

Хиросимага болган өлүм каттапавас ужурлуг! Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелинин кийгыры

ВЕНА, август 2. Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелинин секретариаты чарлаары-биле Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелинин даразындагы кийгырын дамычын берген:

«10-ка хүнунда, 1945 чылдын август 6-да Хиросимага баштайгы атомлуг бомбаны октаан. Ол бомба хоорайны куруч чер болдурган болган 200 муң кижини ууттулаан. Хиросимага октаан атомлуг бомбадан үргөдөкчү күжү муң катал ажы үргөдөкчү күштүг водородтук бомбаларын бөгүн бугуруп турар. Чепсектиң ол хевирин мөңдөөр чоруп турар болган ону аныякчыларын бөдетенип турар. Атомлук дайыннын аныяктын мөңгөзө-биле чалыаары эргөкчү чугула. Тайбын-га ынакшыдыг күштеринин төлөзөкчи-

леринин чөөкча чаа Хельсинкиге болуп эрктен Бүтү-делегей Ассамблеянын киржикчилери Хиросимага болган «үлүгү айымдык оон бо чыдым бугу чурттарга демгелээр деп бугу тайбынга ынакшыдыг күштөргө кийгырынын үдүргөн.

Каттыжынар! Тайбыннын Бүтү-делегей Чөвүлелинин кийгырынын аныякчыларын салдыр база атомлук дайыннын бөдетеленип уаур улуг кампанияга киржир!»

1955 чылдын август 6-ны демсөөдү бугу делегейге уаур хүнү болдураалынар! Чөсегеленишкенин дүжүренин болган атомлук чепсекти уаурлаарын сырып каттыжышкыны-биле бир аз-сеткилдиг негөдөр!»

(СЭТА).

Совет көдээ ажил-агыл төлөздеринин АКШ-та чоруп турары

ЛИНКОЛЬН (Небраска штат). Август 1. (СЭТА-нын туснай мөрр.). Совет көдээ ажил-агыл төлөздерин Каттышкан Штаттарга ийи недела чоруп келгенниң соонда дүүн бир-ле дугаарында дыштанган. Ынчалзажок бөлүк төлөзөр — В. Маккевич, Ю. Голубаш, А. Шевченко — Небраска штаттын чоогунда малчын районга хүнөөнөр, кинар баары төлөздерин АКШ-ты эргиринин планнарына көрдүмөй турган.

Төлөздерин чораян ол район Каттышкан Штаттарда калбап сурагыл. Мында уксалыг мады өстүрүп турар.

Мал фермазынын ээи Драйбрэд уксалыг мады өстүрүп турарын талазы-биле бондун дургулааны совет төлөзөргө чугаалап, оларда мады оларга көргүскөн. 3,5 муң гектар ажык черде чатылып чоруткан, Драйбрэдтин мал фермазын 3 кире шактын иштинде эргип көрөн.

Бөлүк совет төлөзөр кожалында Рилетид мал фермазын база көргөн. Аны олар ситен ажалдаанын механизацияны-биле, мадын өйбөр-ангус уксалын өстүрүп турары-биле болган олар-белчиринин байдалы-биле танышкан.

Драйбрэд биле Рилс совет төлөзөргө үдөп тура: «Мада эки өңүктөрүн тыпканыларын сактыр боор силер. Силеринин биле бистин ужуражышкынымыс америк болган совет улустар тайбынга чурттан болуп деп чүөни бреске улак-на бүтүрөкчү» деп чугаалааныр.

ОМАХА (Небраска штат), август 1. (СЭТА-нын туснай мөрр.). Совет көдээ ажил-агыл төлөздерин Небраска штаттын көдээ ажил-агылы-биле танышарын Омаха

Женевада кыдат-америк чугаалажышкынары

ЖЕНЕВА, август 1. (СЭТА). Кыдат Улус Республиканын болган Американын Каттышкан Штаттарыннын төлөзөкчилеринин баштайгы хуралы 50 миунта үргүлүлгөн.

Хуралга бир-ле дугаарында КУР-нун төлөзөкчилер Ван Бин-нань чүө чугаалаан. Кыдат Улус Республиканын чазара оң бир америк ужудукчуларын хуусаа бетинде хостар дугайында июль 31-де иштингир хүлөөн алган болган олар ол-за хүн КУР-нун делекээринден үнүп чоруткан. Кыдат чазалтын ол бозым агы чугаалажышкынарын чорудулаанын чагай саздарыг болуп дөргөниге идеялар турар мен деп Ван Бин-нань меделөөн.

Чугаалажышкынары болза, чүгө ийи күрүлелерин хаматтыларын улус-дедир чандырларын дугайында айтырыг-биле ынакчыларыннын ужурагы, харын КУР-нун-даа, АКШ-тын-даа сонугар турары эске-даа практиктиг айтырыгына база хамарыш ужурагы деп болгады Ван Бин-нань чугаалаан. Дем каттыштырган күжөнишкенин-биле чугаалажышкынары оларын мурунда турар белик сорууга-ларын чеди алып деп бугурелди Ван Бин-нань илереткен.

Оң соонда КУР-нун төлөзөкчизи чугаалажышкынарыннын хүн айтырын салаалдаан. Америянын Каттышкан Штаттарыннын төлөзөкчизи А. Джонсон америк ужудукчуларын дедир чандыр дугайында КУР-нун төлөзөкчилеринин меделгелин чагай өөрүшүлү-биле дындаанын бондун чугаалагы айтыган. Чугаалажышкынарыннын хүн айтырыгына хамарыштыр Ван Бин-наньтын сазалы-биле бондун чөшөөрөжип турарын дугайын ол меделөөн.

Бирги хурал доозулганынын соонда кады кылган дындагы чарлаан, мында чугаалап турары болза:

«Кыдат Улус Республиканын болган Американын Каттышкан Штаттарыннын ачыннери 1955 чылдын август 1-де Женевага боттарынын баштайгы хуралын кылган. Кады дугуршканын барымылааш чугаалажышкынарыннын даразын-

хоорайнын чоогунда районнарга июль 31-де эгелен. Индейкалар өстүрүп турар Оломунд күш фермазына төлөзөр чораян.

Күш фермазына чораянын соонда төлөздерин хей кезип Уаху хоорайнын чоогунда чугулушкунда хөргө камгалаанын талазы-биле фермерлеринин каттышкан болууну гидротехниктиг туугуларын көөрү-биле чоруюн.

Төлөздерин база бир кезип «Валди Манюфокторинг компани» деп фермазын бугурдугелеринге чораян, мында кылмаат сугтарынын деригтерин кылып тура, Фермазын кол эргелекчин Роберт Догерти төлөзөргө сугтарынын бонд чоруп машиналарынын конструкторыннын талазы-биле эң чаа чүдөдөр таныштырган болган шөгө оларнын ажалдаарын көргүскөн.

Ивора болган Ист-Молли хоорайларда көдээ ажил-агыл машина туудууну заводтарыга дөрт хүнер чораянын соонда август 1-де бөлүккө Ежеский биле Богач каттыза берген. Олар илчирбелгитракторлар бугур талазы-биле АКШ-та ийи улустууларын бирээни көргөн. Ежеский биле Богач тара бастырган машиналар компаниянын заводтарында аны-бүрү комбайнар бугуруп турары-биле танышкан. Түнелинде Ежеский биле Богач комбайнар конструкторыннын айтырыгынын талазы-биле компаниянын кол конструктору Пуа-биле чугаалашкан. Кэл конструктор комбайнарын сөзүгү конструкторыннын чамдыктарын совет төлөзөргө көргүскөн.

Август 1-де төлөзөр Ияктон хоорайга (Мурнуу Дакота штатта) үндүлөн.

дагы хүн айтырыларын хүлөөн алган:

1. Ийи талазынын хаматты кижилерин улус-дедир чандырлары.

2. Ийи талазынын аразында туруп турар эске-даа практиктиг айтырыллар.

Даразынын хуралын август 2-де эртенгиин 10 шакта кылдырын иштингирлөөн.

ЖЕНЕВА, август 1. Бөгүн ол черин шакы-биле 16 шак турда, Кыдат Улус Республиканын болган Американын Каттышкан Штаттарыннын төлөзөкчилерин аразында элчинер денелениге чугаалажышкынары эгелен. Чугаалажышкынары Каттышкан Нацларга Организациянын европа киданнин Женевада туруп турары нациялар ордузунда чоруп турар.

Чугаалажышкынарын Кыдат Улус Республиканын талазында КУР-нун Польшада элчин Ван Бин-нань, Американын Каттышкан Штаттарыннын талазында — АКШ-тын Чехословакияда элчин А. Джонсон чорудуп турар.

Июль 31-де болган парлаага конференцияныга Ван Бин-наньнын кылган меделгелин бугаар алырга, чугаалажышкынары Кыдатта туруп турар чамды америк ужудукчуларын дедир чандырларын дугайында, а ол ышкан АКШ-та университеттер дооскан кыдат студентилерин төрөөн чуртунче чорудар дугайында айтырыгын чугаалажып көөрүдөн эгелээр.

КУР-нун болган АКШ-тын элчинеринин дамытын парлаага улус ужу-дузалам кылдыр көрүп турар. Элеон дөң солунарын, чижээзөргө, Лондонуң «Обсервер» солунунун хайгаарачылары ол чугаалажышкынары КУР-нун болган АКШ-тын дамытын керектер министрлеринин ужуражышкыныга сөгө болуп турар деп санап турар. Оң-биле холбош хаматты кижилерин улус-дедир чандырлар дугайында айтырыгын аныда, КУР-нун болган АКШ-тын сонугар турары эске-даа айтырылар база көрүпү эгелээр аныяк боталдар илеретиниш турар.

(СЭТА).

Канаданын премьер-министринин меделгели

ОТТАВА, июль 29. Парлаага конференцияныга Канаданын премьер-министри Сен-Лоран, парламенттер төлөздерин улус-дедир чалажар дугайында СССР-ниң Дэди Советинин саналы ол канчар көрүп турар ирги деп айтырыгта харымы-

вышкан, оон чугаалааны: «Бир эвес орус парламентарийлер канад чазактын аалчылары болуп мында морал келер болза, өөрүр мен».

Редаторнун ораканчызы Т. С. ТАЛАНЧИН.

БОЙДУС ЭРТЕМ ТЕМАЗЫНГА БЕСЕДА

Далайлар болгаш океаннар төөгүзүндөн

(Элеги 3-кү арында).

Тиктиг хөл-далай деп алааннар. Орус ордулажы таварты сонгу чүктен агыш кирип чыдар хей санын хемпер суунуң түнелинде оон суу дус чок, халчок арыг аларган. Оон соонда Кавказтын девискээринге кургаг черин өрү көдүрү бергенни уламчандан Понтиктиг далай ийи кезекке—Кара болган Каспий далай